

Сазонова В. С.

Український державний хіміко-технологічний університет

Анатайчук І. М.

Український державний хіміко-технологічний університет

ЗАСТОСУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті досліджено особливості комунікативного методу навчання студентів немовних спеціальностей у процесі застосування нетрадиційних форм проведення уроку англійської мови, акцентуючи увагу на лексико-граматичних особливостях англійської мови, проаналізовано специфіку застосування цього методу та виділено основні його характеристики.

Комунікативний метод розвиває всі мовні навички – від усного та писемного мовлення до читання та аудіювання. Як і будь-які інші методика з навчання іноземним мовам, комунікативна методика має як позитивні, так і негативні сторони. Так, серед негативних характеристик назвемо такі: з початку навчання студенту немовної спеціальності складно буде підібрати потрібні лексеми через зазвичай недостатній словниковий запас; комунікативна методика сама собою не передбачає спеціального вивчення граматичних особливостей мови.

Щодо позитивних характеристик досліджуваного методу навчання, то можна виділити такі: процес навчання передусім цікавий і захоплюючий. Для занять обираються такі теми, які викликають бажання спілкуватись і дізнаватись більше.

Можна виділити такі риси комунікативного методу: відмова від мови-посередника: іноземна для студентів немовних спеціальностей викладається виключно мовою, котра вивчається. Переклад слів допускається тільки в одиничних випадках із метою економії часу. Ефективності методика сприяє атмосфера, в якій проходять заняття. Для обговорення вибираються цікаві теми, заохочується вільне спілкування іноземною мовою, виконуються групові завдання. У ситуації постійного сприйняття іноземної мови на слух дуже важливо, щоб ця мова звучала правильно і природно. Численні ігрові елементи у викладанні мови вносять позитивні зміни в заняття, підтримують позитивний емоційний настрій студентів, підсилюють їх мотивацію.

Нетрадиційні форми уроку англійської мови реалізуються, як правило, після вивчення будь-якої теми або кількох тем, виконуючи функції навчального контролю. Нетрадиційні форми проведення уроків дають можливість не тільки підвищити рівень цікавості студентів до досліджуваного предмета, а й розвинути їх творчу самостійність, навчати роботі з різними джерелами знань.

Ключові слова: комунікативний метод, процес навчання, відеоурок, урок-проект, урок-екскурсія, нетрадиційний урок, іноземна мова.

Постановка проблеми. У сучасному світі вивчення іноземних мов стає все більш необхідним для кожної людини незалежно від сфери її діяльності. Щодо студентів, які здобувають сучасні професії, опановують спеціальності, які нещодавно з'явилися на ринку праці, то спілкування іноземною для них мовою взагалі стає невід'ємною частиною їх навчання у вищому закладі освіти. Крім іноземної мови, як правило, студенту немовних спеціальностей доводиться приділяти належну увагу вивченню цілої низки інших дисциплін, пов'язаних із його майбутньою сферою діяльності. Саме тому викладачеві інозем-

ної мови необхідно знайти такий метод навчання, який дозволить би студенту швидко поповнити його словниковий запас і надав би можливість ефективно його використовувати.

Урок іноземної мови має свою специфіку, тому що, на відміну від інших предметів, як основна мета навчання висувається формування комунікативної компетенції тих, хто навчається. У наш час глобальною метою оволодіння іноземною мовою вважається залучення до іншої культури й участь у діалозі культур. Ця мета досягається шляхом формування здатності до міжкультурної комунікації. Саме викладання, організоване на основі

завдань комунікативного характеру, навчання іншомовної комунікації, використовуючи всі необхідні для цього завдання і прийоми, є відмінною рисою уроку іноземної мови.

Найбільш популярним і дієвим, на наш погляд, є комунікативний метод, основна мета якого – подолати так званий мовний бар'єр, використовувати мовні навички у спілкуванні. А коли студенти перестають відчувати «дистанцію» між собою й викладачем, коли їм цікаво, весело і приємно з ним спілкуватись – їм простіше почати розмовляти чужою для них мовою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комунікативний метод навчання іноземним мовам на сьогодні найпопулярніший у світі. Я. М. Колкер докладно зупиняється на такому моменті: «В останні десятиліття традиційного навчання іноземним мовам прийнято протиставити комунікативні та інтенсивні методи» [5, с. 48].

Мовленнєва діяльність являє собою процес активного, цілеспрямованого, опосередкованого мовою та ситуацією спілкування, взаємодії людей між собою (один з одним) і навчання мовленнєвої діяльності іноземною мовою повинно здійснюватись із позиції формування самостійної діяльності [4, с. 93].

На думку Є. І. Пассова, автора комунікативного методу, комунікативність передбачає мовну спрямованість навчального процесу, яка полягає не настільки в тому, що переслідується мовна практична мета, скільки в тому, що шлях до цієї мети є саме практичне використання мови. Практична мовна спрямованість є не тільки мета, але й засіб, де і те, і те діалектично взаємозумовлено [7]. Комунікативний метод розвиває всі мовні навички – від усного та писемного мовлення до читання та аудіювання. Граматика ж освоюється у процесі спілкування: студент спочатку запам'ятовує слова, вислови, мовні формули й тільки потім починає розуміти, що вони собою являють у граматичному сенсі.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити особливості комунікативного методу навчання студентів немовних спеціальностей у процесі застосування нетрадиційних форм проведення уроку іноземної мови, проаналізувати специфіку застосування цього методу та виділити основні його характеристики.

Виклад основного матеріалу. Комунікативний метод спрямований на одночасний розвиток основних мовленнєвих навичок (усного та писемного мовлення, граматики, читання і сприйняття на слух або аудіювання) у процесі живого, невимушеного спілкування. Лексика, граматичні

структури, вислови чужої мови підносяться студенту в контексті реальної, емоційно забарвленої ситуації, яка сприяє швидкому й міцному запам'ятовуванню досліджуваного матеріалу.

Можна виділити такі риси комунікативного методу:

- відмова від мови-посередника: іноземна для студентів немовних спеціальностей викладається виключно мовою, що вивчається. Переклад слів допускається тільки в одиничних випадках із метою економії часу. Однак, загалом, проведення аналогії між рідною мовою й мовою, яка вивчається, не допускається. Це ставить студентів у ситуацію «занурення» в мовне середовище і практично змушує їх говорити;

- ефективності методики сприяє атмосфера, в якій проходять заняття. Для обговорення вибираються цікаві теми, заохочується вільне спілкування іноземною мовою, виконуються групові завдання. Це дозволяє кожному студенту відчувати себе вільно й не боятись зробити помилку;

- у ситуації постійного сприйняття іноземної мови на слух дуже важливо, щоб ця мова звучала правильно і природно. Саме тому комунікативну методику в основному застосовують викладачі, для яких досліджувана мова є рідною (носії мови, котра викладається). Студент спочатку звекає до мови в найбільш живій формі, що, звичайно ж, виявиться корисним у ситуаціях повсякденного спілкування в подальшому навчанні;

- численні ігрові елементи у викладанні мови вносять позитивні емоції, підтримують позитивний емоційний настрій студентів, підсилюють їх мотивацію. Участь у дискусіях із питань, які цікавлять студентів, дозволяє викладачеві врахувати їх індивідуальні особливості, зробити заняття творчими і цікавими, і водночас дає викладачеві можливість непомітно для студентів здійснювати повний контроль над процесом навчання.

Як й інші методики з навчання іноземним мовам, комунікативна методика має як позитивні, так і негативні сторони. Так, серед негативних характеристик наведемо такі:

- спочатку навчання студенту немовної спеціальності складно буде підібрати потрібні лексеми через зазвичай недостатній словниковий запас, тому все ж викладачеві варто запропонувати студентам певний набір слів і висловів іноземною мовою, які вони потім зможуть відпрацювати на практиці у процесі дискусій, обговорень тощо;

- комунікативна методика сама собою не передбачає спеціального вивчення граматичних

особливостей мови. Англійська мова, наприклад, має складну граматичну систему, що вимагає докладного її вивчення, перш ніж студент зможе граматично правильно висловити свою думку мовою, яка вивчається. Граматичні правила даються безсистемно, часто у вигляді коментарів, унаслідок чого студентам немовних спеціальностей важко зрозуміти логіку мови, котра вивчається.

Щодо позитивних характеристик досліджуваного методу навчання, то можна виділити такі: процес навчання, передусім, цікавий і захоплюючий. Для занять обираються такі теми, які викликають бажання спілкуватись і дізнаватись більше. Вибір тем зумовлюється віковими інтересами й потребами тих, хто навчається, або професійною спеціалізацією. На заняттях використовуються додаткові навчальні ресурси, включно з використанням автентичних (преса, фільми, пісні) й мультимедійних матеріалів (інтернет, комп'ютерні програми). Крім того, комунікативна методика ідеально підходить для роботи у групах. На заняттях викладач об'єднує студентів у невеликі підгрупи й дає їм колективні завдання. Мінігрупи дозволяють викладачеві більш активно працювати з кожним зі слухачів і робити акценти на проблемних моментах мови. Крім того, групова форма навчання сприяє розширенню словникового запасу студентів унаслідок постійного обміну знаннями і сприйняття нового мовного матеріалу з вуст не тільки викладача, але і своїх одногрупників.

Комунікативний метод відрізняється від інших методів тим, що студенти, які працюють за цією методикою, не знають, чим закінчиться заняття, хто і як відповість на те чи те питання, це все залежить від конкретної ситуації. На кожному занятті – нові теми для обговорень, нові види вправ.

Застосування такої системи вимагає від викладача вищої кваліфікації: він повинен володіти навичками живої, не книжкової мови, бути відкритим для спілкування. Він зобов'язаний знати всі відтінки значень слів і висловів, які вивчаються, і вміти донести їх до студентів. Щоб зробити заняття дійсно цікавими, викладачеві доводиться постійно застосовувати максимально різноманітні види навчальної діяльності, брати на себе різні ролі: вчителя, організатора спілкування (аніматора), оратора, опонента в дискусіях тощо. Для пояснення значення нових лексичних конструкцій викладачі зазвичай звертаються до вже відомих слів та висловів, до фотографій і малюнків,

слайдів і відеофрагментів, жестів і міміки. Дуже допомагають пісні, кінофільми, телепередачі, газети, журнали і навіть комікси. Так, студенти поступово занурюються в культуру тієї країни, мову якої вони вивчають, дізнаються цікаві або просто важливі факти з її історії, знайомляться з її географією.

Під час вивчання іноземної мови в рольових іграх, сценках і навіть невеликих виставах студенти навчаються обігравати повсякденні ситуації, які вимагають застосування мовних навичок. Це може бути придбання квитків у касі або спроба відшукати дорогу в незнайомому місті. Головне – знайти логічне рішення поставленого завдання, користуючись виключно лексикою іноземної мови (і, зрозуміло, невербальними засобами спілкування). За допомогою таких завдань викладач намагається максимально наблизитись на занятті до умов реального спілкування.

У процесі навчання студентів немовних спеціальностей іноземній мові великою є роль колективних дискусій, або так званих дискусійних ігор. Перед студентами ставлять проблему, щодо якої кожен із них повинен висловити свою думку. Викладач розкриває тему все більше й більше, ділиться власними міркуваннями, ставить запитання. Така форма спілкування знімає психологічний страх, напругу й сором'язливість. Завдання поступово ускладнюються, теми для обговорення вимагають вдумливості, ігри – уваги до деталей.

Зважаючи на вищесказане, комунікативний метод навчання іноземним мовам має таку специфіку: сучасний комунікативний метод являє собою поєднання багатьох способів навчання іноземним мовам; використання комунікативного методу навчання усуває мовний бар'єр; граматиці студенти навчаються у процесі спілкування мовою, котра вивчається: студент спочатку запам'ятовує слова, вислови, мовні формули й тільки потім починає розуміти, що вони собою являють у граматичному сенсі; у процесі навчання іноземній мові можуть використовуватись також комп'ютери із CD, інтернет, ТВ-програми, газети, журнали тощо. Усе це сприяє пробудженню у студентів цікавості до історії, культури, традицій країни мови, яка вивчається. Отже, класичний граматико-перекладний метод навчання орієнтований на наукове дослідження мови: він дає поглиблене розуміння граматичної структури, стійкі навички письмової мови (більш високу грамотність). Комунікативний метод – прикладний, він націлений на успішний розвиток здібностей до усного спілкування, створює у студентів додаткову

мотивацію до вивчення мови, яка й забезпечує їх зацікавленість у навчанні, а отже, ефективність і результативність занять. Цей метод навчання найбільше підходить тим, хто вже має певну граматичну та лексичну базу. У процесі навчання іноземної мови необхідно використовувати різні методики одночасно, звертаючи увагу на індивідуальні особливості студентів.

Нетрадиційні форми уроку англійської мови реалізуються, як правило, після вивчення будь-якої теми або кількох тем, виконуючи функції навчального контролю. Такі уроки проходять у незвичайній, нетрадиційній атмосфері. Така зміна звичної ситуації доцільна, оскільки вона створює атмосферу свята під час підведення підсумків виконаної роботи, знімає психічний бар'єр, котрий виникає у традиційних умовах через страх зробити помилку. Нетрадиційні форми уроку іноземної мови здійснюються за обов'язкової участі всіх студентів групи, а також реалізуються з неодмінним використанням засобів слухової й зорової наочності. На таких уроках удається досягти найрізноманітніших цілей методичного, педагогічного і психологічного характеру, які можна підсумувати так:

- здійснюється контроль знань, навичок і вмінь студентів із певної теми;
- забезпечується ділова, робоча атмосфера, серйозне ставлення студентів до уроку;
- передбачається мінімальне втручання викладача.

Методично високоефективно реалізуються такі нетрадиційні форми навчання, розвитку та виховання студентів: урок-спектакль, урок-свято, відеоурок, урок-екскурсія, урок-інтерв'ю та інші форми занять [1; 2; 3].

Опанувати комунікативну компетенцію іноземною мовою, не перебуваючи у країні мови, яка вивчається, – справа дуже важка. Тому важливим завданням викладача є створення реальних та уявних ситуацій спілкування на уроці іноземної мови з використанням різних прийомів роботи. Нетрадиційний урок – органічне поєднання освіти, розвитку й виховання. Нетрадиційні уроки подобаються студентам, тому що вони творчі й незвичайні, а найголовніше – ефективні.

Не менш важливим вважається залучення студентів до культурних цінностей народу – носія мови. Із цією метою велике значення мають автентичні матеріали, зокрема відеофільми. Їх використання сприяє реалізації найважливішої вимоги комунікативної методики – представити процес оволодіння мовою як осягнення живої іншомов-

ної культури; індивідуалізації навчання й розвитку і вмотивованості мовної діяльності студентів. Ще однією перевагою відеофільму є його емоційний вплив. Тому увага повинна бути спрямована на формування у студентів особистісного ставлення до побаченого. Використання відеофільму допомагає також розвитку різних сторін психічної діяльності тих, хто навчається, і насамперед уваги й пам'яті. Під час перегляду у класі виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. У цих умовах навіть неухвальному учень стає уважним. Для того, щоб зрозуміти зміст фільму, студентам необхідно докласти певних зусиль. Використання різних каналів надходження інформації (слухове, зорове, моторне сприйняття) позитивно впливає на міцність фіксації країнознавчого та мовного матеріалу.

Формування комунікативної компетенції як мети навчання іноземних мов у вищому закладі освіти, природно, досягається у процесі активної мовленнєвої діяльності студентів, організованої викладачем. Але як сформувати стійку позитивну мотивацію щодо іноземної мови, щоб домогтись найбільш оптимального засвоєння її базового рівня в умовах навчання студентів немовної спеціальності, де на вивчення іноземної мови відведено меншу кількість годин.

Є, безумовно, безліч нестандартних форм роботи вчителя, котрі активізують увагу, а отже, й цікавість до іноземної мови. Однією з них вважаємо роботу над фільмом, яку успішно практикує вже багато років. Це ефективна форма навчальної діяльності, яка не тільки активізує увагу студентів, а і вдосконалює їх навички аудіювання й говоріння, оскільки зорова опора іншомовного звукового ряду допомагає більш повному й точному розумінню сенсу іноземної мови.

Цікавість до фільму підвищує цікавість студентів до іноземної мови, що підтверджує їх очевидне прагнення стати активними учасниками модельованих учителем умовно-мовних ситуацій, спрямованих на виконання різних граматичних вправ комунікативної орієнтації для відпрацювання в мові студентів досліджуваних явищ іноземної мови [6; 8; 9]. Отже, психологічні особливості впливу навчальних відеофільмів на студентів сприяють інтенсифікації навчального процесу і створюють сприятливі умови для формування комунікативної компетенції тих, хто навчається. Практика показує, що відеоуроки є ефективною формою навчання.

У сучасних умовах навчання іноземній мові все гострішу необхідність набувають постановка

й вирішення важливих загальнодидактичних, педагогічних і методичних завдань, які мають на меті розширити загальноосвітній кругозір студентів, прищепити їм прагнення оволодіти знаннями ширше обов'язкових програм. Одним зі шляхів вирішення цих завдань є інтеграція навчальних дисциплін у процесі навчання іноземної мови. Міжпредметна інтеграція дає можливість систематизувати й узагальнювати знання студентів із суміжних навчальних предметів. Особливо це є актуальним у навчанні студентів немовних спеціальностей.

Дослідження показують, що підвищення освітнього рівня навчання за допомогою міжпредметної інтеграції посилює його виховні функції. Особливо помітно це проявляється в галузі гуманітарних предметів. Крім того, науки гуманітарного циклу пропонують предмет для розмови, привід для комунікації.

Багатий матеріал для організації зацікавленого іншомовного спілкування дає, наприклад, література. Предмети гуманітарного циклу звернені до особистості людини, її духовних і моральних цінностей. Використання інтеграції формує художні смаки студентів, уміння правильно розуміти й цінувати твори мистецтва. Основними цілями інтеграції іноземної мови з гуманітарними дисциплінами є: вдосконалення комунікативно-пізнавальних умінь, спрямованих на систематизацію та поглиблення знань та обмін цими знаннями в умовах іншомовного спілкування; подальший розвиток і вдосконалення естетичного смаку студентів. Мова виступає як засіб збереження й передачі від покоління до покоління всіх знань, не тільки лінгвістичних. Тому іноземна мова інтегрує з усіма іншими навчальними предметами. За допомогою іноземних мов студент може отримати знання з області історії та літератури, природознавства й техніки, з усіх сфер практичної діяльності й мистецтва.

Унаслідок розширення кола знань створюється можливість для формування й розвитку більш широких і різноманітних інтересів студентів, їх нахилів та здібностей.

На таких уроках вирішуються виховні, навчальні та розвиваючі завдання:

- засвоєння придбання нових знань;
- розвиток здатності до розподілення уваги, здогаду на основі зорової наочності та контексту, узагальнення фактів і формулювання висновків із прочитаного й почутого;
- формування умінь і навичок читання, аудіювання, говоріння (зокрема спонтанного).

Бінарна форма уроку дозволяє викладачам:

- посилити прикладне значення іноземної мови як засобу для розширення кругозору студента;
- підвести студента до усвідомлення важливості обраної ним професії;
- сприяти вихованню у студентів необхідності у практичному застосуванні іноземної мови в майбутній професійній діяльності [9].

Метод проєктів також набуває останнім часом усе більше прихильників. Він спрямований на те, щоб розвинути активне самостійне мислення людини й навчити її не просто запам'ятовувати й відтворювати знання, а вміти застосовувати їх на практиці.

Проєктна методика відрізняється кооперативним характером виконання завдань під час роботи над проєктом, діяльність яких водночас здійснюється, є за своєю суттю креативною та орієнтованою на особистість студента. Вона передбачає високий рівень індивідуальної та колективної відповідальності за виконання кожного завдання з розробки проєкту. Спільна робота групи студентів над проєктом невіддільна від активної комунікативної взаємодії. Так, наприклад, можна запропонувати студентам виконання певного проєкту іноземною мовою, пов'язаного з їх майбутньою професією. Проєктна методика є однією з форм організації дослідницької пізнавальної діяльності, в якій самі студенти займають активну суб'єктивну позицію. Тема проєкту може бути пов'язана з однією предметною областю або носити міждисциплінарний характер. Під час підбору теми проєкту викладач повинен орієнтуватися на інтереси й потреби студентів, їх можливості й особисте значення майбутньої роботи, практичне значення результатів роботи над проєктом. Виконаний проєкт може бути представлений у найрізноманітніших формах: стаття, рекомендації, альбом, колаж і багато іншого. Різноманітні й форми презентації проєкту: доповідь, конференція, конкурс, свято, спектакль. Головним результатом роботи над проєктом будуть актуалізація наявних і придбання нових знань, навичок і умінь та їх творче застосування в нових умовах.

Робота над проєктом здійснюється в кілька етапів і зазвичай виходить за межі навчальної діяльності на уроках: вибір теми або проблеми проєкту; формування групи виконавців; розробка плану роботи над проєктом, визначення термінів; розподіл завдань серед студентів; виконання завдань, обговорення у групі результатів виконання кожного завдання; оформлення спільного результату; звіт із проєкту; оцінка виконання проєкту.

Робота за проєктною методикою вимагає від студентів високого ступеня самостійності

пошукової діяльності, координації своїх дій, активної дослідницької і комунікативної взаємодії. Роль учителя полягає в підготовці студентів до роботи над проектом, виборі теми, в наданні допомоги під час планування роботи, в поточному контролі й консультуванні по ходу виконання проекту на правах співучасника [8].

Отже, основна ідея методу проектів полягає в тому, щоб перенести акцент із різного виду вправ на активну розумову діяльність студентів у процесі спільної творчої роботи. Урок-проект формує вміння самостійної роботи. Головною особливістю уроку-проекту є доступність теми й можливість її варіювання.

У наш час, коли все ширше й ширше розвиваються зв'язки між різними країнами й народами, знайомство з національною культурою країни, яка вивчається, стає необхідним елементом процесу навчання іноземної мови. Крім того, студент повинен уміти провести екскурсію містом, розповісти іноземним гостям про самобутність національної культури тощо, принцип діалогу культур передбачає використання культурознавчого матеріалу про рідну країну, який дозволяє розвивати культуру подання рідної країни, а також формувати уявлення про культуру країн мови, котра вивчається. Викладачі, усвідомлюючи стимулюючу силу країнознавчої й культурологічної мотивації, прагнуть розвивати у студентів пізнавальні потреби шляхом нетрадиційного проведення уроку.

Навряд чи варто доводити, що надійним свідченням освоєння іноземної мови є здатність студентів вести бесіду цією мовою. У такому разі доцільно проводити урок-інтерв'ю. Урок-інтерв'ю – це своєрідний діалог з обміну інформацією. На такому уроці, як правило, студенти опановують певну кількість частотних кліше й користуються ними в автоматичному режимі. Оптимальне поєднання структурної повторюваності забезпечує міцність і свідомість засвоєння.

Залежно від поставлених завдань тема уроку може охоплювати окремі підтеми. Наприклад:

«Вільний час», «Плани на майбутнє», «Біографія» тощо.

У всіх цих випадках ми маємо справу з обміном інформацією. Однак під час роботи з такими темами, як «Мій університет» або «Мое місто», рівноправний діалог утрачає сенс, оскільки партнерам нема чого обмінюватись інформацією. Комунікація набуває суто формального характеру. У такій ситуації логічно вдатись до елементів рольового діалогу. Водночас один із партнерів продовжує залишатись самим собою, тобто українським студентом, тоді як другий повинен зіграти роль його закордонного однолітка.

Така форма уроку вимагає ретельної підготовки. Студенти самостійно працюють над завданням за рекомендованою вчителем країнознавчою літературою, готують питання, на які хочуть отримати відповіді.

Підготовка і проведення уроку такого типу стимулює до подальшого вивчення іноземної мови, сприяє поглибленню знань унаслідок роботи з різними джерелами, а також розширює кругозір [7].

Висновки і пропозиції. Отже, як відомо, метою навчання іноземної мови є формування міжкультурної компетенції студентів, яка реалізується у здатності до мовного спілкування. Запорукою успішної мовної активності студентів є нетрадиційні форми уроків іноземної мови, під час яких студенти долучаються до культури країн мови, котра вивчається, а також розширюють знання про культурну спадщину рідної країни, що дозволяє їм брати активну участь у діалозі культур.

Нетрадиційні форми проведення уроків дають можливість не тільки підвищити рівень цікавості студентів до досліджуваного предмета, а й розвивати їх творчу самостійність, навчати роботі з різними джерелами знань. Однак необхідно зазначити, що занадто часте звертання до таких форм організації навчального процесу недоцільно, оскільки нетрадиційне може швидко стати традиційним, що, в кінцевому підсумку, призведе до падіння у студентів зацікавлення предметом.

Список літератури:

1. Баграмова Н. В. Коммуникативно-интерактивный подход как способ повышения овладения иностранным языком. *Материалы XXXI Международной научно-методической конференции преподавателей и аспирантов*. Вып 18. 2001. С. 3–6.
2. Грішнова О. Розвиток вищої освіти в Україні: тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення. *Вища школа*. 2001. № 2–3. С. 22–33.
3. Денисова Л. Г., Мезенин С. М. *Snowball English*. Москва. 2000. 238 с.
4. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. Москва. 1989. 222 с.
5. Колкер Я. М. Практическая методика обучения иностранному языку. Москва. 2000. 340 с.
6. Лопатухина Т. А., Рябова М. В. Современные методические подходы к обучению иностранному языку в техническом вузе. Ростов-на-Дону : РВВКИУ РВ. 1998. С. 27–59.

7. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. Москва. 1985. 208 с.
8. Communication in the modern languages classroom / by Joe Sheils. Strasbourg : Council of Europe Press. 1993. 235 p.
9. Nikonova S. I. Humanization of higher technical education: the axiological aspect. *International Journal Of Applied And Fundamental Research*. 2013. № 2. URL: www.science-sd.com/455-24300.

Sazonova V. S., Anataichuk I. M. THE USAGE OF NON-TRADITIONAL FORMS OF CONDUCTING THE ENGLISH LANGUAGE LESSON FOR THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS AMONG STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

Communicative method develops all language skills – from speaking and writing to reading and listening.

The purpose of the article is to study the features of communicative method of teaching students of non-linguistic specialties in the process of applying non-traditional forms of conducting the English language lesson, paying attention to the lexical and grammatical peculiarities of the English language, to analyze the specifics of this method and highlight its main characteristics.

Like other methods of teaching foreign languages, communicative method has both positive and negative sides. So, among the negative characteristics we will name the following: first, for students of non-linguistic specialties it will be difficult to find the right phrases because of usually insufficient vocabulary; The communicative technique itself does not provide for a special study of the grammatical features of the language.

As for the positive characteristics of the studied teaching method, the following can be distinguished: learning process, first of all, is interesting and fascinating. Topics are selected thoroughly that cause a desire to communicate and learn more.

It is possible to distinguish the following features of communicative method: refusal of the language-mediator: foreign language for students of non-linguistic specialties is taught only in the language being studied. Word translation is only allowed on a case-by-case basis to save time. The efficiency of the technique is facilitated by the atmosphere in which the classes take place. Interesting topics are selected for discussion, free communication in foreign language is encouraged, and group tasks are performed. In a situation of constant perception of foreign language by ear, it is very important that this language sounds right and natural. Numerous game elements in language teaching add to the excitement of the classroom, support the students' positive emotional mood, enhance their motivation.

Unconventional forms of an English lesson are realized, as a rule, after studying a topic or several topics, performing the functions of educational control. Non-traditional forms of conducting lessons provide an opportunity not only to increase students' interest in the subject studied, but also to develop their creative independence, to teach them how to work with various sources of knowledge.

Key words: *communicative method, learning process, video lesson, lesson-project, lesson-excursion, non-traditional lesson, foreign language.*